

3. Există o siluetă promițătoare în spectacol: Rică Venturiano! Însă cascadoriile lui destul de riscante, repetitive, ca și secvența de film, cu norul de var fin ce îi învăluie întoarcerea în „odaie“, după fuga bezmetică pe schele, rămân lucruri în sine. Nu-mi aduc aminte să fi asistat la o mai nefericită lectură a „Vocii Patriotului Național“ decât cea din premiera de la Arad.

La Arad s-a mai jucat „Noaptea furtunoasă“ în 1950 și în 1973. Teatrul marchează parcursul piesei printr-o mică expoziție, în hol. Spre sfârșitul stagiunii, e

programat un eveniment teatral deosebit: premiera unui *text inedit*, de Radu Stanca – „Rege, preot și profet“ – în regia lui Radu Dinulescu, montare aflată deja în repetiții...

TEATRUL DE STAT ARAD – O noapte furtunoasă, del. L. Caragiale. Regia: Ion Mircioagă. Scenografia: Mihai Călin Păcurar. Mișcarea scenică: Hugo Wolff. Cu: Bogdan Costea, Călin Stanciu, Zoltan Lovas, Carmen Vlaga, Costin Gavază, Adrian Ghiniță, Dorina Darie-Peter, Adelin Ghionghioșan, Florin Covalciuc. Premiera: 20 aprilie 2002.

Roxana CROITORU

Sub semnul extazului

După *Căsătoria* de Gogol și *Nunta însângărată* de Lorca, Mona Chirilă ne invită la Teatrul Maghiar, la premiera *Nopti din cele o mie și una*, pe un scenariu propriu după *1001 de nopți*.

Ideea unui spectacol după *1001 de nopți*, una dintre cele mai valoroase cărți ale literaturii universale, a urmărit-o din studenție: „Este o idee mai veche. Cartea aceasta îmi place foarte mult... Aceste «basmе» povestite sunt visele omenirii, care sunt nemărginite.“ Așa cum s-a întâmplat și cu spectacolul *Mantaua* de la Naționalul clujean, născut din celebrele *Mantaua* de Gogol și *Maestrul și Margareta* de Bulgakov, scenariul Monei Chirilă surprinde prin originalitatea abordării. O abordare liberă și inteligentă din care *Șeherezada* lipsește ca personaj și e totuși prezentă în atmosfera de mister, opulență, exotic și magie specifice lumii arabe. O Șeherezadă-regizor ce desfășoară din culise ghemul celor 1001 de nopți? „Spectacolul are elementele lui distractive pe care le poți așeza într-o comedie fantastică, dar în fapt e un spectacol liric, serios. Cred că pentru public va fi interesant. Un spectacol original în care este distanță ironică, sentimentală și filosofică totodată.“, spune Mona Chirilă.

Povestea e în final un ecou, o mărturie despre spiritul și moravurile unde ea s-a născut. Dar spiritul uman e întotdeauna același și aruncat într-o lume unde suferința e mai mare decât fericirea (vezi lumea orientală), el caută mereu o îndepărtare, o reprezentare flantantă a ceea ce ar fi putut să fie, o evaziune în afara realului. Spectacolul stă sub semnul extazului, născut din inhalarea drogului, începe și se încheie cu

cuvântul extaz. Pentru că în centrul întregii cărți e iubirea erotică și tot ceea ce o slujește.

Intrunind echipa obișnuită de creatori (decoruri T.Th. Ciupe, costume Carmencita Brojboiu, ilustrația muzicală Corina Sârbu) spectacolul Monei Chirilă uimește și cucerește printr-o extraordinară armonie și simplitate a mijloacelor. Atmosfera orientală e recompusă în spațiul scenic dintr-un panou desenat, casa eroului principal, *Abu Hassan*, care se va completa pe tot parcursul spectacolului – până la deschiderea scenei în întreaga ei profunzime, la final – cu plasticitatea mișcării interpreților, îmbrăcați în costume „concret orientale“, adaptate ideii regizorale și minime obiecte de decor sau recuzită mănuite la vedere. Lăzi grele cu capace căptușite cu oglinzi, care ce altceva ar putea ascunde decât pe frumoasele ce-l ispitesc pe *Abu Hassan* învăluit în aburul hașului? Sau panourile din oglinzi ce se rotesc la nesfârșit tensionând paroxistic încetineala cu care *Hassan Badredin* ajunge să-și atingă iubita, pe *Sett-el Hosn*, și să-și împlinească iubirea. Mătăsurile vapoase învăluie trupurile celor șapte *hurri* (femei splendide promise de Mahomed credincioșilor, în paradis) râvnite de *Abu Hassan* sub puterea drogului. Sărmanul își trăiește în drog marea (se crede emirul dreptcredincioșilor) și aventura erotică. Pe canavaua poveștii lui *Abu Hassan* se desenează arabescurile celorlalte povești: cea a *fiului lui Kasib*, cel care ne dezvăluie în extaz splendorile grădinilor interzise, povestea de dragoste dintre *Sett el-Hosn* și *Hassan Badredin*, a călugăriței *Mariam*, care vrea să devină musulmană, a cocoșatului păcălit, a

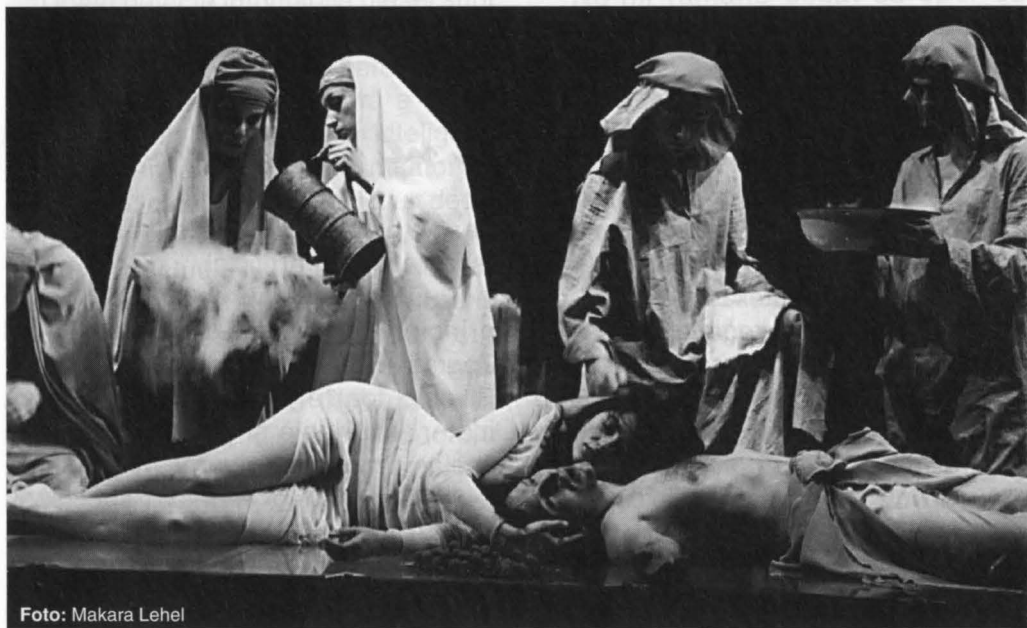

Foto: Makara Lehel

femeii cu scorpioni sau a doctorului iudeu și a soției lui, a creștinului bețiv și a musulmanului mincinos dirijate de duhul delirurilor.

Lipsit de orice stridență (în care se alunecă cu atâta ușurință când se înscenează lumea orientală), tablourile se compun, se recompun și se desfac într-o fină alunecare în care rostirea, mișcarea, muzica și simbolurile – păpușile *vajang* din cortegiul morții –, în care se înfruntă Eros și Thanatos; măștile-schelet din pomul binelui și al răului; luna și iguana din finalul spectacolului, elemente de teluric și de iad, spun povestea zbaterii omenești, o frământare ce pare fără sfârșit.

Performanțele artistice (meritul regizoarei de a pune în valoare talentul actorilor în diverse ipostaze: de interpreți, păpușari și mai ales expresivitate corporală) se concretizează în grup și individual. Cele șapte femei (hurii) într-un desen coregrafic perfect își dezvăluie pe rând individualitățile: impetuoșitatea – Panek Kati, voluptatea – Gajzágó Zsuzsa, inocența – Kali Andrea și Fodor Edina sau perfidia – M. Kantor Melinda. Dimény Aron „Ariel”-ul spectacolului, cu inteligență și extraordinară mobilitate, ține cumpăna dintre real și ireal. Bogdán Zsolt – un june-prim fascinant prin eleganță și naturalețe, prințul din poveste, într-un duel al voluptății cu onctuoasa Gajzágó Zsuzsa. Un personaj frumos individualizat, *fiul lui Kasib*, al debutantului Molnár Levente, într-un joc în care delirul extazului alternează cu brutalitatea trezirii. Talentata actriță M. Kantor

Melinda în *A patra femeie* și *Femeia cu scorpioni* rămâne o prezență pregnantă în memoria spectatorului prin calitatea interpretativă, o voce și o mobilitate corporală aparte. Ca de altfel umorul și aplombul lui Nagy Deszö și Salat Lehel. Merită a fi amintită întreaga echipă: *Cocoșatul* – Laczkó Vass Róbert și studenții Fagarassy Alpár, Varga Sándor și Molnár Levente.

L-am lăsat la urmă pe Kardos M. Róbert, actor dăruit cu o calitate rară: face parte dintre acei actori puțini care sunt piloni într-o distribuție. *Abu Hassan*-ul său, cel puțin în reprezentația pe care am urmărit-o, e puțin șarjat. Uzează mereu de același râs diavolesc care i-a adus aplauze în *Căsătoria* și *Mizantropul*, dar care îl poate ușor arunca în manierism. Un spectacol frumos gândit în care se îmbină cu măsură rostirea, mișcarea, muzica, decorul, costumele, elementele de recuzită, păpuși și măști, într-o poveste orientală, dar mai ales universală.

Teatrul Maghiar de Stat Cluj – Nopti din cele o mie și una. Regia: Mona Chirilă. Decor: T.Th. Clupe. Costume: Carmencita Brojboiu. Măști: Ilona Járó-Varga. Dramaturgia: Réka Csűrös. Ilustrația muzicală: Corina Sârbu. Mișcarea scenică: Levente Borsos. Cu: Fodor Edina, Ambrus Emese, Panek Kati, M. Kantor Melinda, Varga Csilla, Gajzágó Zsuzsa, Kali Andrea, Dimény Aron, Kardos M. Róbert, Panek Kati, Bogdán Zsolt, Nagy Dezső, Salat Lehel, Laczkó Vass Róbert și studenții Molnár Levente, Fagarassy Alpár, Varga Sándor. Data premierei: 27 februarie 2002.